

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2024-2025
Anul de studiu III / Semestrul I

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
1.2. Facultatea	FACULTATEA DE ISTORIE, LITERE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.3. Departamentul	DEPARTAMENTUL DE ISTORIE, ARHEOLOGIE ȘI PATRIMONIU
1.4. Domeniul de studii	ISTORIE
1.5. Ciclul de studii	I
1.6. Programul de studii/calificări COR/grupă de bază ESCO*	Calificări/opportunități: istoric (COR 263302), istoriograf (COR 263303); politolog (COR 263304). Cod calificare conform ESCO (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations) (https://www.anc.edu.ro/competente/): 2633 - Filozofi, istorici și specialiști în științe politice; 2310 - Profesori universitari și asimilați / Acces în ciclul de masterat.

* conform Planului de învățământ

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	ISTORIA ARTEI MEDIEVALE ÎN ROMÂNIA			2.2. Cod disciplină	I 3106 B		
2.3. Titularul activității de curs	Conf. univ. dr. Ileana Burnichioiu						
2.4. Titularul activității de seminar / laborator	Drd. Andreea Elena Preda						
2.5. Anul de studiu	III	2.6. Semestrul	I	2.7. Tipul de evaluare (E/C/NP)	C	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	Op

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
a. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					11
b. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
c. Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
d. Tutoriat					
e. Examinări					2
f. Alte activități universitare (vizite de studiu, consultații proiecte, etc.)					

3.7 Total ore studiu individual (a+b+c)	31
3.8 Total ore activități universitare (d+e+f+3.4)	44
3.9 Total ore pe semestru (3.7+3.8)	75
3.10 Numărul de credite**	3

* 1 credit = 25 ore

**Se recomandă ca 3.7 să fie mai mare sau egal cu 3.8

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Istoria și teoria artei
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală cu internet, display interactiv + videoproiector
5.2. de desfășurarea a seminarului	Sală cu internet, display interactiv + videoproiector
5.2. de desfășurarea a seminarului	Sală cu internet, display interactiv + videoproiector

6. Competențe specifice acumulate

Competențe/rezultate ale învățării	C2. Utilizarea conceptelor și a metodelor de bază ale cel puțin unei alte științe sociale sau umaniste, sau ale unei discipline de graniță între istorie și alte științe. C3. Aplicarea unor principii și metode de bază pentru rezolvarea de probleme/situații bine definite, tipice domeniului Istorie în condiții de asistență calificată.
Competențe transversale	ST1. Executarea responsabilă a sarcinilor profesionale, în condiții de autonomie restrânsă și asistență calificată.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea aprofundată a unor domenii ale istoriei culturii; exprimare eficientă și corectă în scris și oral.
---------------------------------------	--

7.2 Obiectivele specifice	Înșușirea principalelor abilități de cercetare în domeniul istoria artei.
---------------------------	---

8. Conținuturi*

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Introducere. Obiective, terminologie, tematică, bibliografie. Relația artă – arhitectură – arheologie.</p> <p>2. De la Antichitate la Evul Mediu. Artă și arhitectură în fostele provincii romane până la anul 1000 – repere generale. Răsărit și Apus - începuturile artei bizantine și ale artei romanice: trăsături generale, surse, cronologii, specificități morfologice și stilistice.</p> <p>3. Coordonate generale ale artei și arhitecturii medievale din cuprinsul României.</p> <p>4. Artă și arhitectura secolelor XI-XIII în Transilvania.</p> <p>5. Artă și arhitectura Transilvaniei în intervalul anilor 1300-1600.</p> <p>6. Artă și arhitectura Moldovei în secolele XIV-XVII.</p> <p>7. Artă și arhitectura Țării Românești în secolele XIV-XVII.</p>	Expunere, conversație, proiecție de material vizual.	2 h fizice pentru fiecare temă. Pot include deplasări la muzee, expoziții, monumente istorice, situri arheologice.
<p>Bibliografie selectivă</p> <p><i>Arta în România din Preistorie în contemporaneitate</i>, I-II, București - Cluj-Napoca, 2018.</p> <p>Avram, Al., <i>Arhitectura romanică din nord – vestul României</i>, Sibiu, 2006.</p> <p>Băldescu, I., <i>Transilvania medievală. Topografie și norme juridice ale cetăților Sibiu, Bistrița, Brașov, Cluj</i>, București, 2012.</p> <p>Bărbulescu, C., <i>Arhitectura militară și tehnica de construcție la romani. Castrul de la Potaissa</i>, Cluj-Napoca, 2004.</p> <p><i>Catalogul expoziției 800 de ani de biserică a sașilor din Transilvania</i>, Thaur bei Innsbruck, 1991.</p> <p><i>Cetatea Soroca - istorie, memorie și tradiții seculare</i>, Chișinău, 2015.</p> <p><i>Dicționar de artă. Forme, tehnici, stiluri</i>, I-II, București, 1995, 1998.</p> <p>Drăguț, V., <i>Arta gotică în România</i>, București, 1979.</p> <p>Drăguț, V., <i>Dicționar enciclopedic de artă medievală românească</i>, București, 1976.</p> <p>Drăguț, V., <i>Arta românească</i>, București, 1982.</p> <p><i>Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României</i>, I-III, București, 1994-2000.</p> <p>Entz, G., <i>Erdélyi építészete a 11-13. században</i>, Kolozsvár, 1994.</p> <p>Entz, G., <i>Erdély építészete a 14-16. században</i>, Kolozsvár, 1996.</p> <p>Fabini, Hermann, <i>Universul cetăților bisericesti din Transilvania</i>, Sibiu, 2009.</p> <p>Firea C., Pop, S., <i>Pictorii Transilvaniei medievale (cca 1300-1600). Un dicționar</i>, Cluj-Napoca, 2021.</p> <p>Florea, V., <i>Istoria artei românești</i>, București, 2009.</p> <p>Florescu, R., et al., <i>Dicționar enciclopedic de artă veche a României</i>, București, 1980.</p> <p>Moiescu, C., <i>Arhitectura românească veche</i>, I, București, 2001.</p> <p>Nagy-Sarkadi E., <i>Local-workshop – Foreign connections. Late Medieval Altarpieces from Transylvania</i>, Ostfildern, 2011.</p> <p>Năstăsioiu, D., Mihály F., Kiss L., <i>Monumentele medievale de pe Valea Târnavelor</i>, București, 2018.</p> <p><i>Pannonia regia: művészet a Dunántúlon, 1000-1541</i>, Budapest, 1994.</p> <p><i>România medievală. Medieval Romania</i>, I-II, 2010.</p> <p>Vătășianu V., <i>Studii de veche artă românească și universală</i>, București, 1987.</p> <p>Rădvan L., <i>Orașele din Țările Române în Evul Mediu (sfârșitul secolului al XIII-lea-începutul secolului al XVI-lea)</i>, Iași, 2011.</p> <p>Rusu, A. A., <i>Castelarea carpatică. Fortificații și cetăți din Transilvania și teritoriile învecinate (sec. XIII-XIV)</i>, Cluj-Napoca, 2006.</p> <p>Rusu, A. A. (coord.), Sabău, N., Burnichioiu I., Makó-Lupescu M., Leb I. V., <i>Dicționarul mănăstirilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș</i>, Cluj-Napoca, 2000.</p> <p><i>Secolul al XIII-lea pe meleagurile locuite de români</i>, Cluj-Napoca, 2016.</p> <p>Sinigalia, T., <i>Arhitectura civilă de zid din Țara Românească în sec. XIV-XVIII</i>, București, 2000.</p> <p><i>The Art of Medieval Hungary</i>, Roma, Viella, 2018.</p> <p>Theodorescu, R., <i>Un mileniu de artă la Dunărea de Jos (400-1400)</i>, București, 1976.</p> <p>Vaetisi, A., <i>Arta de tradiție bizantină în România</i>, București, 2008.</p> <p>Vătășianu, V., <i>Istoria artei medievale în Țările Române</i>, I, București, 1959.</p> <p>Voitec-Dordea, M., <i>Reflexe gotice în arhitectura Moldovei</i>, București, 1976.</p>		
Seminar		
<p>1. Introducere și probleme de organizare. Scop, tematică de seminar, teme de referat semestrial, bibliografie; planificarea activităților din sală și din teren (vizite documentare).</p> <p>2. Istoria artei și arhitecturii în formarea unui istoric. Cadre istorice ale artei și arhitecturii medievale din România. Morfologie, stil, cronotipologii, categorii.</p> <p>3. Vizite documentare: Castrul roman, Catedrala romano-catolică Sf. Mihail, lapidariul catedralei și Palatul princiar din Alba Iulia.</p> <p>4. Vizită documentară: bisericile gotice (parohială, Sf. Maria, și Capela Sf. Iacob) din Sebeș.</p>	Dezbateri, proiecții, prezentări, vizite documentare. Metode interactive de grup și coordonare individuală	2 h fizice pentru fiecare temă Pot include deplasări la muzee, expoziții, monumente istorice, situri arheologice.

<p>5. Artă și arhitectură în Dobrogea. De la Antichitate la Evul Mediu (I)</p> <p>6. Artă și arhitectură în Dobrogea. De la Antichitate la Evul Mediu (II)</p> <p>7. Pătrunderea stilului romanic în Transilvania, Banat și părțile nord-vestice ale României. Rute, centre, comanditari, șantiere și meșteri, tipologii regionale și locale. Aportul ordinilor religioase. Exemplu de contract din sec. al XIII-lea.</p> <p>8. Începuturile arhitecturii medievale în cazul Banatului de Severin. Șantierul cisterciene de la Igrîș și Cârța.</p> <p>9. Răspândirea stilului gotic în Transilvania. Probleme de cronologie a artei și a marilor șantiere de construcție în intervalul 1300 și 1500. Categorii artistice, lucrări, artiști și constructori.</p> <p>10. Arhitectura și arta Moldovei (sculptura, pictura, broderia, argintăria) în sec. al XV-lea.</p> <p>11. Pătrunderea goticului în Moldova și Țara Românească. Studii de caz (ex. Baia, Siret, Câmpulung). Elemente de Renaștere.</p> <p>12. Arhitectura și arta Moldovei (sculptura, pictura, broderia, argintăria, grafica) în sec. XVI. „Bizantin”, „bizantino-balcanic”, „post-bizantin” în istoriografia de artă a Moldovei și Țării Românești.</p> <p>13. Arhitectura și arta Țării Românești (sculptura, pictura, broderia, argintăria) în sec. al XV-lea.</p> <p>14. Arhitectura și arta Țării Românești (sculptura, pictura, broderia, argintăria, grafica) în secolul al XVI-lea.</p>		
--	--	--

Bibliografie selectivă

Arta în România din Preistorie în contemporaneitate, I-II, București - Cluj-Napoca, 2018.

Avram, Al., *Arhitectura romanică din nord – vestul României*, Sibiu, 2006.

Băldescu, I., *Transilvania medievală. Topografie și norme juridice ale cetăților Sibiu, Bistrița, Brașov, Cluj*, București, 2012.

Bărbulescu, C., *Arhitectura militară și tehnica de construcție la romani. Castrul de la Potaissa*, Cluj-Napoca, 2004.

Catalogul expoziției 800 de ani de biserică a sașilor din Transilvania, Thaur bei Innsbruck, 1991.

Cetatea Soroca - istorie, memorie și tradiții seculare, Chișinău, 2015.

Dicționar de artă. Forme, tehnici, stiluri, I-II, București, 1995, 1998.

Drăguț, V., *Arta gotică în România*, București, 1979.

Drăguț, V., *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*, București, 1976.

Drăguț, V., *Arta românească*, București, 1982.

Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României, I-III, București, 1994-2000.

Entz, G., *Erdélyi építészete a 11-13. században*, Kolozsvár, 1994.

Entz, G., *Erdély építészete a 14-16. században*, Kolozsvár, 1996.

Fabini, Hermann, *Universul cetăților bisericesti din Transilvania*, Sibiu, 2009.

Firea C., Pop, S., *Pictorii Transilvaniei medievale (cca 1300-1600). Un dicționar*, Cluj-Napoca, 2021.

Florea, V., *Istoria artei românești*, București, 2009.

Florescu, R., et al., *Dicționar enciclopedic de artă veche a României*, București, 1980.

Moiescu, C., *Arhitectura românească veche*, I, București, 2001.

Nagy-Sarkadi E., *Local-workshop – Foreign connections. Late Medieval Altarpieces from Transylvania*, Ostfildern, 2011.

Năstăsioiu, D., Mihály F., Kiss L., *Monumentele medievale de pe Valea Târnavelor*, București, 2018.

Pannonia regia: művészet a Dunántúlon, 1000-1541, Budapest, 1994.

România medievală. Medieval Romania, I-II, 2010.

Vătășianu V., *Studii de veche artă românească și universală*, București, 1987.

Rădvan L., *Orașele din Țările Române în Evul Mediu (sfârșitul secolului al XIII-lea-începutul secolului al XVI-lea)*, Iași, 2011.

Rusu, A. A., *Castelarea carpatică. Fortificații și cetăți din Transilvania și teritoriile învecinate (sec. XIII-XIV)*, Cluj-Napoca, 2006.

Rusu, A. A. (coord.), Sabău, N., Burnichioiu I., Makó-Lupescu M., Leb I. V., *Dicționarul mănăstirilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș*, Cluj-Napoca, 2000.

Secolul al XIII-lea pe meleagurile locuite de români, Cluj-Napoca, 2016.

Sinigalia, T., *Arhitectura civilă de zid din Țara Românească în sec. XIV-XVIII*, București, 2000.

The Art of Medieval Hungary, Roma, Viella, 2018.

Theodorescu, R., *Un mileniu de artă la Dunărea de Jos (400-1400)*, București, 1976.

Vaetisi, A., *Arta de tradiție bizantină în România*, București, 2008.

Vătășianu, V., *Istoria artei medievale în Țările Române*, I, București, 1959.

Voitec-Dordea, M., *Reflexe gotice în arhitectura Moldovei*, București, 1976.

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

La acest moment, este imperios necesară pregătirea interdisciplinară a viitorilor specialiști în diverse probleme legate de arheologie, artă, patrimoniu, atât pentru a crește calitatea proiectelor de cercetare științifică și de conservare sau restaurare, cât și pe cea a demersurilor de popularizare.

9. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Calitatea cunoștințelor acumulate,	Examen final mixt:	

	Însușirea noțiunilor specifice disciplinei, coerența logică în expunere; stadiul dezvoltării gândirii critice; capacitatea de a identifica stilurile artistice ale artei și arhitecturii medievale din provinciile românești, de a recunoaște cele mai lucrări de arhitectură/artă, de a le așeza în context istoric.	- scris: 1 subiect - oral: 1 subiect, pe bază de material vizual	30% 30%
10.5 Seminar/laborator	Calitatea prezentării aplicațiilor/răspunsurilor de pe parcursul semestrului și la final, a argumentării în discuții; capacitatea de a analiza/încadra istoric/interpreta o lucrare artistică sau un monument de arhitectură medievală; calitatea surselor folosite pentru elaborarea referatului semestrial.	Aplicații în timpul semestrului și referat final cu aparat critic (studiu de caz) prezentat oral.	40%
10.6 Standard minim de performanță: minim 5 (nota) pentru fiecare probă; sunt permise maximum 5 absențe pe parcursul semestrului (curs + seminar).			

Data completării Semnătura titularului de curs

15.09.2024 Conf. univ. dr. Ileana Burnichioiu

Semnătura titularului de seminar

Andreea Elena Preda

Data avizării în departament

17.09.2024

Semnătura directorului de departament

Prof. univ. dr. Cristian Ioan POPA